

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Artykuł:

Gorzelnictwo rolnicze na Powszechnej Wystawie Krajowej

Źródło:

Przemysł i Handel Rok 10 1929 zeszyt 49, strony 2160-2161

Artykuł udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt. „Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39« H. Maciejewskiej”
(SONB/SP/550684/2022)

z temi pokazami odbył się również Tydzień Rolniczo-Hodowlany, na który złożyły się: zjazd w sprawie doświadczeń rolniczego, zjazd lekarzy weterynaryjnych, zjazd naukowo-rolniczy, zjazd asystentów kontroli mleczności w Wlkp. Izbie Rolniczej, zjazd polskiej prasy rolniczej oraz szereg wycieczek do wzorowych gospodarstw, stacji doświadczalnych i ośrodków kultury rolniczej.

W lipcu odbyła się w westybulu P. W. K. I Okresowa Wystawa Ogrodnicza, na którą złożyły się pokazy róż i innych kwiatów. W Wystawie wzięły udział najpoważniejsze firmy polskie.

Wszelchłowieńska Wystawa Pszczelnicza, połączona z Wszelchłowieńskim Zjazdem Pszczelarzy, odbyła się w dniach 15—25 sierpnia. Ekspozycje były wystawione pod gołym niebem i w pawilonach i objęły zarówno teorię, jak i praktykę pszczelarstwa.

Wielkie Targi Nasienne w Pawilonie Produkcji Roślinnej P. W. K. odbyły się w dniach 28 i 29 sierpnia i miały na celu przede wszystkim zainteresowanie zagranicy polskim nasieniem.

W początku września odbyła się w Hali Zjazdów na terenach zachodnich wielka Wystawa Ogrodnicza.

W dn. 18—20 września miały miejsce Wielkie Targi Hodowlane, z którymi połączone były konkursy hippiczne oraz międzynarodowa wycieczka naukowo-rolnicza. Materiał hodowlany był sprzedawany drogą przetargu. Przetarg na konie odbył się dn. 18/IX, na bydło zaś dn. 19/IX.

W połowie września odbyła się w akwarjum w pawilonie 27 Wystawa Ryb.

Na zakończenie, w dn. 20—22 oraz 25—30 września odbyły się dwie (II i III) okresowe wystawy ogrodnicze, z których jedna objęła rośliny szklarniowe, kwiaty sezonowe, dekoracje i wiązania kwiatów, druga zaś — owoce i warzywa.

GORZELNICTWO ROLNICZE NA POWSZECHNEJ WYSTAWIE KRAJOWEJ. — Na P. W. K. wystawiało tylko gorzelnictwo rolnicze — przez Radę Naczelną Przemysłu Gorzeł Rolniczych w Polsce, reprezentującą 1.180 przedsiębiorstw na 1.392 czynnych w 1928/29 r. Gorzelnictwo przemysłowe, zrzeszone w osobnym związku, nie wzięło udziału w Wystawie.

Ze względu na to, iż zobrazowanie obecnego stanu całego gorzelnictwa w Polsce bardzo szeroko ujęły i dokładnie oświetliły szeregiem wykresów, modeli, fotografii Dyrekcja Państwowego Monopoli Spirytusowego oraz Naukowa Organizacja Gorzelnictwa w Pawilonie Monopolów Państwowych, przeto Rada Naczelna Przemysłu Gorzeł Rolniczych uważała za właściwe i celowe poprzestać jedynie na wykazaniu znaczenia gorzelnictwa rolniczego dla całokształtu gospodarki naszej i na poglądowym przedstawieniu zagadnień doby obecnej, szczególnie ważnych dla całokształtu gorzelnictwa.

W tym celu Rada Naczelna (w Pawilonie Przemysłu Ziemiaczanego) zapomocą szeregu tablic oświetliła plastycznie to ważne zagadnienie, wykazała rolę spirytusu w gospodarstwie kraju, dała obraz przerobu ziemniaków na spirytus oraz podkreśliła znaczenie gorzelnictwa w całokształcie naszej gospodarki.

Polska, jako trzeci rzędu wytwórca ziemniaków w Europie, musi zapewnić sobie właściwy przerób wyprodukowanego ziemniaka. W tym celu należy dążyć do rozszerzenia przemysłu ziemniaczanego, a szczególnie produkcji gorzeł rolniczych, które przerabiają

przed wojną 10—11%, a obecnie tylko 2% ogólnego zbioru ziemniaków, podczas gdy w Niemczech i teraz gorzelnie przerabiają 10% zbioru ziemniaków.

Dalej zobrazowano znaczenie gorzelnictwa dla przemysłu chemicznego i wywozu zagranicznego, wreszcie podkreślono możliwości zastosowania spirytusu do celów napędowych. Dla należytego uwypokolenia znaczenia spirytusu w przemyśle podano próbki wytworów gałęzi przemysłu, używających spirytusu jako surowca. Inne tablice dały obraz wyrobu i zużycia spirytusu na głowę ludności — u nas i zagranicą.

Dla propagandy, mającej na celu rozszerzenie zastosowania spirytusu na potrzeby techniczne, ustawiono w stoisku szereg przyrządów do spalania spirytusu oraz silnik, pędzony mieszaną spirytusową

Wystawiono wreszcie mapę przemysłu gorzelniczego oraz plakat poradni technicznej, która powstała przy Radzie Naczelnej Przemysłu Gorzeł Rolniczych i ma na celu jak najszerszą informację fachową nie tylko gorzelnictwa, ale również innych pokrewnych gałęzi przemysłu rolnego.

Dyrekcja Monopoli Spirytusowego szczególną wagę przywiązuje do rozpowszechnienia spirytusu dla celów napędowych ze względu na tę wielką rolę, jaką w niedalekiej przyszłości spirytus odegra w dziedzinie techniki życia. Zagadnienie zastosowania w tej dziedzinie czyto samego spirytusu, czyto mieszanek spirytusowo-benzynowych — staje się coraz bardziej aktualne wobec nieustannego postępu techniki i podbojów maszyny, wypierającej z dniem każdym pracę ręczną, wreszcie wobec wzrastającej ilości silników spalinywych i kurczenia się zapasów paliwa płynnego.

Jakkolwiek w Polsce zagadnienie to w chwili obecnej jeszcze nie występuje w całej swej ostrości, należy jednak już dziś poważnie się przygotować do tych zmian, jakich w niedalekiej przyszłości w całej pełni domagać się będzie życie nasze, wobec postępującej modernizacji dziedzin gospodarczych i wzrastającego zapotrzebowania środków napędowych. Możliwość wyczerpania zapasów ropy musi nas pobudzić do przygotowania zawczasu innych środków, a więc do zastąpienia ropy spirytusem.

Według przewidywań Dyrekcji Monopoli, punkt ciężkości spożycia spirytusu przesunąć się będzie od spożycia trunków do spożycia spirytusu w celach napędowych. Ponieważ zaś do fabrykacji mieszanek spirytusowych nadaje się najlepiej, jak wykazało doświadczenie Zachodu, spirytus bezwodny, przeto Dyrekcja Monopoli poparła inicjatywę Rektyfikacji Kutnowskiej i zawarła z nią umowę na odwadnianie spirytusu, otrzymując z tego źródła spirytus o mocy 99,6°.

Panuje ugruntowana opinia, iż w obecnych warunkach można liczyć na zbyt większych ilości spirytusu zagranicę w postaci mieszanek spirytusowych. Polska wytwarza w dostatecznej ilości benzynę i spirytus, a więc mogłaby podjąć na wielką skalę akcję wywozu mieszanek, które dziś w Europie mają chętnych nabywców.

Nieodzownym warunkiem szerszego zastosowania spirytusu do celów napędowych będzie jego niska cena. Odpowiednio zaś ją skalkulować może jedynie taka instytucja, która jednoczy w swoim ręku całokształt gospodarki spirytusowej i wywiera jednocześnie wpływ na ceny i eksport produktów naftowych. Taką instytucją jest Rząd.

Dodać przytem należy, iż zastosowanie spirytusu przemysłowego do mieszanek według opinii Dyrekcji Monopoli nie dałoby ujęcia spirytusowi ziemniaczanemu, i to właśnie wtedy, gdy wzrost zbytu tego spirytusu, jako związanego z interesami rolnictwa, w naszych stosunkach najbardziej jest pożądanym.

Tak więc stoimy wobec zagadnień sprzecznych, które wysunął rozwój życia gospodarczego, a uwypokoleniła Wystawa: zastosowanie spirytusu przemysłowego do mieszanek, jako czynnik, hamujący ujęcie spirytusowi ziemniaczanemu, i niska cena spirytusu, jako nieodzowny warunek szerszego zastosowania go do celów napędowych; warunek zarazem nie odpowiadający w obecnej sytuacji interesom gorzeł rolniczych.

Sprzeczności te może załagodzić lub usunąć tylko Rząd w porozumieniu z wytwórcami spirytusu ziemniaczanego i przemysłowego.

Na drodze takiego porozumienia spirytus ziemniaczany niewątpliwie będzie miał ułatwione zastosowanie do celów leczniczych w szerokim zakresie.

Z. P.

PRZEMYSŁ GARBARSKI NA P. W. K. — Ogólną organizację wystawy przemysłu garbarskiego i pokrewnych mu w ramach P. W. K. zajmował się Polski Związek Przemysłowców Garbarzy. Reprezentowało przemysł garbarski ogółem 17 firm, zajmujących ok. 300 m² powierzchni stoisk; poza tem — oprócz stoisk poszczególnych firm — cała gałąź przemysłu posiadała stoisko ogólne, zawierające dane statystyczne o rozwoju przemysłu w ciągu ostatnich lat. Wystawa garbarska wchodziła w skład grupy XX P. W. K. — Przerobu Produktów Zwierzęcych.

Przemysł garbarski, który przed wojną odgrywał w Polsce bardzo poważną rolę i miał zasłużony rozgłos nawet poza granicami kraju, podupadł mocno w czasie wojny. Ostatnie lata nie mogły przywrócić mu dawnego stanowiska, to też obecna sytuacja jego jest ciężka, do czego przyczynia się w dużej mierze konkurencja przemysłu garbarskiego państw obcych. W zakresie artykułów masowego zapotrzebowania Polska jest samowystarczalna, to też import skór zwykłych stale maleje, zato wzrasta wciąż import skór luksusowych z zagranicy. Import skór surowych jest co najmniej w połowie niepotrzebny i tłumaczy się lepszymi warunkami kredytowymi, udzielanymi przez firmy obce.

Obecnie sytuacja przedstawia się w ten sposób, że import skór gotowych do Polski wynosi ok. 100 miljn., w tem skór luksusowych ok. 63 miljn. Eksport jest narazie nikły. Co dotyczy skór surowych, to import przewyższa trzykrotnie eksport. Eksport ten jest zresztą częściowo niezdrowy i szkodliwy. Trudna sytuacja krajowego garbarstwa wyraża się w zmniejszającej się ilości czynnych garbarzy. Nieznaczna w dodatku konsumpcja krajowa skór sprawia, że przemysł garbarski wykorzystuje zaledwie połowę swej zdolności wytwórczej.

Do polepszenia niepomyślnej sytuacji obecnej garbarstwa krajowego mogłoby się przyczynić większe zainteresowanie się w Polsce wyrobem krajowym; należy się spodziewać, że wystawa garbarska na P. W. K. spełniła to zadanie propagandowe.

UDZIAŁ BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MINERALNEGO W POWSZECHNEJ WYSTAWIE KRAJOWEJ. — Polski przemysł budowlany

oraz poszczególne gałęzie przemysłu mineralnego wzięły udział w P. W. K. z inicjatywy Zarządu Stowarzyszenia Zawodowego Przemysłowców Budowlanych R. P. oraz Delegacji Stałej Zrzeszeń Budowniczych i Stowarzyszeń Zawodowych Przemysłowców Budowlanych w Warszawie, jak również Związku Polskich Fabryk Portland-Cementu, Związku Ceramików R. P., Związku Wytwórców Tekstury Smołowcowej, Przetworów Smołowcowych i Asfaltu w R. P.

Została zorganizowana grupa XVI „Budownictwa i Przemysłu Mineralnego na P. W. K.”, w skład której weszły następujące klasy: 1) przemysł asfaltowy, 2) przemysł budowlany, 3) przemysł budowlano-drogowy, 4) przemysł cementowy, 5) przemysł ceramiki budowlanej, 6) przemysł ceramiki szlachetnej. Grupa wystawowa „Budownictwa i Przemysłu Mineralnego” zajmowała obszerne place, położone na lewo od wejścia na tereny zachodnie P. W. K.

W Pawilonie Związku Polskich Fabryk Cementu wystawiono ekspozycje wszystkich fabryk cementu, należących do Związku, jak również liczne wykresy, fotografie i t. d. Na placach przemysłu cementowego eksponowano wyroby z cementu, betonu, żelazo-betonu, dachówki cementowo-azbestowe, maszyny i formy do cementu i betonu. Plac Przemysłu Budowlanego zajęty był przez szereg pawilonów prywatnych, wśród których na uwagę zasługiwały Kamieniołomy Miast Małopolskich. W Pawilonie Ceramiki Budowlanej wystawiały poszczególne organizacje tej gałęzi przemysłu oraz najważniejsze cegielnie i fabryki ceramiczne. W grupie budownictwa drogowego, zorganizowanej przy współudziale i poparciu Min. Robót Publicznych, wystawiano dużą ilość maszyn, przyrządów i narzędzi drogowych. W Pawilonie Budownictwa, wreszcie, wzięły udział, jako wystawcy, zawodowe organizacje budowlane, cechy oraz liczne poważne firmy budowlane.

Powyższy krótki przegląd wystawy budownictwa i poszczególnych gałęzi przemysłów mineralnych na P. W. K., choć wysoce powierzchowny, pozwala jednak stwierdzić, że tym przemysłom poświęcono na Wystawie należyłą uwagę.

UDZIAŁ RZEMIOSŁA W POWSZECHNEJ WYSTAWIE KRAJOWEJ. — Rzemiosło, dające w Polsce zatrudnienie około 1 miljn. pracowników, wyżywiające zaś do 3 miljn. obywateli, odgrywa poważną rolę w życiu gospodarczym Polski. 75 zawodów liczy w sumie 319.400 samodzielnych warsztatów. Najpoważniejszą rolę odgrywa grupa skórzaną; zatrudnia ona 247.910 osób w 95.150 zakładach; grupa spożywcza zatrudnia w 63.340 zakładach 185.400 pracowników. Organizacje zawodowe rzemieślników, istniejące w liczbie 2.377, posiadają 236.304 członków. Wartość rocznej produkcji warsztatów rzemieślniczych wynosi w przybliżeniu 4 miljardów.

Nie ulega wątpliwości, że gałąź życia gospodarczego, zatrudniająca tak poważną liczbę pracowników, odgrywa wybitną rolę wśród innych dziedzin gospodarstwa narodowego. Znalazło to należyty wyraz w Powszechnej Wystawie Krajowej, gdzie rzemiosło zajęło cały pawilon o powierzchni 2.000 m². Wystawa rzemiosła polskiego dzieliła się na kilka części. T. zw. Wystawa Reprezentacyjna zawierała wykresy, rysunki oraz dane statystyczne, dotyczące rozwoju rzemiosła, organizacji zawodowych i t. d. W dalszym ciągu składały się na Wystawę Rzemieślniczą: dział